

Tajemství půdy: Výstava představí v Plzni nálezy z geniz českých a moravských synagog

PRAHA 4. dubna 2023 – Křehká synagogální opona z Březnice se záplatami z povijanu na Tóru, pestré západočeské sáčky na modlitební řemínky, svitky mezuz, kratiknoty, ale i dětské botičky. To vše jsou předměty, které už neměl nikdo spatřit. Díky projektu Židovského muzea v Praze uvidí návštěvníci výstavy **Tajemství půdy: Nálezy z geniz českých a moravských synagog** předměty, které se měly samovolně rozpadnout na půdách českých synagog. Výstava v Západočeském muzeu v Plzni se bude konat od 5. 4. do 25. 6. 2023 a představí výběr ze souboru 1650 nově restaurovaných sbírkových předmětů, které našli pracovníci Židovského muzea v Praze v uplynulých desetiletích na synagogálních půdách.

„Výstava představí málo známý židovský zvyk odkládat předepsaným způsobem předměty, které již neplní svou rituální roli, ale z náboženských důvodů je není možné zničit. Jsem rád, že výsledky našeho projektu můžeme po výstavě v Regionálním muzeu v Chrudimi v loňském roce představit i v Západočeském muzeu v Plzni“, uvedl ředitel Židovského muzea v Praze Leo Pavlát.

Co je to geniza?

Kromě zvyklosti odkládat předměty, které již nelze nábožensky využít, geniza označuje i uzavřený, veřejně nepřístupný prostor, kam místní židovská komunita odkládala právě opotřebované svitky Tóry, modlitební knihy, archivní materiál a vybavení synagogy. Obvykle tímto místem byla půda synagogy. Předměty zde ležely až do úplného rozpadu, případně mohly být časem pohřbeny na židovském hřbitově.

Důvodem pro zřízení genizy je respekt k Božímu jménu. Do genizy se totiž odkládají především předměty, na nichž je napsáno Boží jméno, které je zakázáno zničit vlastní rukou. Patří sem ale i textilie, které se svitku s Božím jménem dotýkaly, a předměty, které sloužily k vykonání náboženských nařízení.

„Výstava v Plzni prezentuje zejména nálezy ze západních Čech. Chceme ale veřejnosti ukázat genizu v celé její šíři, takže k vidění budou i předměty z jiných regionů. V centru pozornosti je na výstavě stejně jako v synagoze svitek Tóry se svými příslušenstvím, pomocí genizových nálezů ale návštěvníky provážíme židovským rokem s jeho všedními dny i svátky a představíme třeba i židovskou školu. Na závěr výstavy si mohou návštěvníci vyzkoušet interaktivní zábavný kvíz,“ zve k návštěvě Západočeského muzea kurátorka výstavy Lenka Uličná.

Dobrodružný výzkum a tisíce nálezů

V 90. letech minulého století uskutečnili pracovníci Židovského muzea v Praze výzkum geniz v objektech ve vlastnictví členských organizací Federace židovských obcí v České republice. Prozkoumali

tehdy 13 lokalit a získali přes 3000 nálezů, datovaných od 16. do 19. století. Některé z těchto nálezů se již dříve podařilo zpřístupnit veřejnosti, avšak mnohé předměty budou vystaveny v Plzni vůbec poprvé.

„Projekt Tajemství půdy je velké dobrodružství. Kromě toho, že intenzivně konzervujeme a restaurujeme už získané předměty, podařilo se nám díky vstřícnosti majitele také zdokumentovat zbytky dosud neznámé genizy v Pňovanech,“ uvedla kurátorka a řešitelka projektu Lenka Uličná.

Nálezy bude možné zhlédnout i online

K výstavě byl publikován obsáhlý česko-anglický katalog a nálezy z genizy je také možné zhlédnout prostřednictvím **online sbírkového katalogu** a **sociálních sítí Facebook** a **historypin**. Novinkou letošního roku jsou nové specializované webové stránky projektu www.geniza.cz.

Projekt Židovského muzea v Praze *Tajemství půdy* je podpořen Islandem, Lichtenštejnskem a Norskem prostřednictvím Fondů EHP.

Doprovodný program k výstavě ve formě edukačních aktivit

V rámci výstavy je pro žáky základních a studenty středních škol ze západních Čech připraven speciální doprovodný program formou přednášek a vzdělávacích aktivit v prostorách expozice.

Kontakty pro média:

Ředitel, Židovské muzeum v Praze

Leo Pavlát

E: leo.pavlat@jewishmuseum.cz

T: +420 222 749 205

Kurátorka výstavy, Židovské muzeum v Praze

Lenka Uličná

E: lenka.ulicna@jewishmuseum.cz

T: +420 222 749 279

PR, Židovské muzeum v Praze

Gabriela Zadražilová

E: pr@jewishmuseum.cz

T: +420 605 246 233

web: www.jewishmuseum.cz

Západočeské muzeum v Plzni, příspěvková organizace

Kopeckého sady 2, 301 00 Plzeň

E: info@zcm.cz

T: +420 378 370 111

web: www.zcm.cz

Přílohy:

V roce 2017 vyzvedli pracovníci Židovského muzea v Praze zbytky genizy synagogy v Zalužanech

Konzervování genizových nálezů v restaurátorské dílně textilu v Židovském muzeu v Praze

Vyzvedávání genizy v bývalé synagoze v Pňovanech v roce 2022

TAJEMSTVÍ PŮDY

Poznejte výjimečné nálezy
z českých a moravských
synagog

Západočeské muzeum v Plzni
a Židovské muzeum v Praze

Vás zvou na vernisáž výstavy

v úterý 4. 4. 2023 v 17 hodin

Západočeské muzeum v Plzni
Kopeckého sady 2

Otevřeno do 25. 6. 2023, úterý – neděle 10.00 – 18.00

www.zcm.cz

Realizace výstavy je podpořena Islandem, Lichtenštejnskem
a Norskem prostřednictvím fondů EHP

